

Romska djeca - Dječiji rad i prosijačenje

Dragan Joković, izvršni direktor
Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin"
Bijeljina , BiH

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma „ Otaharin“

- ▶ Osnovano u februaru 2005.godine sa ciljem unapređenja svih aspekata obrazovnog procesa Roma u BiH
- ▶ Prvobitno naša ciljna grupa su bila djeca Romi, ali se vremenom u svrhu što potpunije i uspješnije integracije Roma u Bijeljini , ali i drugim dijelovima BiH, naš djelokrug rada i intervencija širio i sada možemo sa pravom reći da u svom radu obuhvatamo kompletne porodice
- ▶ ALI I DALJE DJECA I NAJBOLJI INTERES ROMSKE DJECE JESU I OSTAJU JEDAN OD NAŠIH NAJVAŽNIJIH PRIORITETA U KOJE ULAŽEMO MNOGO TRUDA

ROMSKA DJECA I DNEVNI CENTAR

- ▶ Od uspostavljanja Dnevnog Centra u oktobru 2014 registrovano je 270 djece u dobi od 6 do 18 godina i 159 roditelja.
- ▶ Na mjesečnom nivou u prosjeku 70 djece posjećuje Dneveni Centar
- ▶ Dnevno u prosjeku 25 djece dobije makar jednu od usluga Dnevnog Centra

Najčešće oblici kršenja dječijim ljudskim pravima:

- ▶ Prijevremno odustajanje od obrazovanja
- ▶ Rani brakovi
- ▶ Prinudni rad i prosijačenje
- ▶ Izloženost siromaštvu

TRGOVINA LJUDIMA

- ▶ Trgovina ljudima jedna je od NAJTEŽIH OBLIKA KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA, kompleksni oblik organizovanog kriminala i pojava koja pogađa savremeno društvo i narušava domaće pravne okvire i međunarodne standarde
- ▶ Generalno, najčešći pojavni oblici trgovine ljudima su radna i seksualna eksploatacija, a u našoj zemlji to su dječiji rad, prosjačenje i maloljetnički brakovi. Svi ovi oblici su najkarakterističniji za romsku populaciju.

PRINUDNI RAD

- ▶ Procjenjuje se da se danas u svijetu nevjerovatnih 27 miliona ljudi drži, protiv njihove volje, u ropskom položaju – a to je više nego ikad do sada u historiji ljudske vrste. Prema podacima Ujedinjenih nacija, 700.000 žena, djece i muškaraca svake godine postanu žrtve trgovine ljudima, a zarada ostvarena od trgovine ljudima procjenjuje se na 7 do 60 milijardi evra.
- ▶ Prema podacima Međunarodne organizacije rada (ILO), u svijetu je identifikovano oko 2,5 miliona žrtava prisilnog rada (uključujući i seksualno iskorišćavanje).
- ▶ U više od 50% slučajeva prisilnog rada, u pitanju su djeca do 18 godina.

PROSIJAČENJE

- ▶ Iako golom oku najvidljiviji pojavni oblik TRGOVINE LJUDIMA često odgovor na ovaj fenomen nije ni približan njegovoj ozbiljnosti i težini kršenja ljudskih i dječijih prava
- ▶ STIGMA I DISKRIMINACIJA
- ▶ NEDOVOLJNA ZAŠTITA DJEČIJIH PRAVA

DJEČIJI RAD

- ▶ Pojam „**DJEČIJI RAD**“ etimološki podrazumijeva rad koji je emocionalno i socijalno opasan i štetan za dijete i reflektuje se na njegovo redovno obrazovanje
- ▶ „**Prisilni rad**“ je definisan kao rad koji nije dobrovoljan i koji se vrši pod prijetnjom ili prinudom. Iz ove dvije definicije se može zaključiti da **prisilni dječiji rad podrazumijeva narušavanje svih prava djeteta zagarantovanih UN Konvencijom. Narušavanjem ovih prava, dijete gubi pravo na djetinjstvo i na normalan život, gubi pravo na budućnost.**
- ▶ Kao glavni uzrok dječijeg rada i radne eksploatacije, navodi se siromaštvo, kako u svijetu, tako i kod nas.

Statistike:

- ▶ u Bijeljini je identifikovano 48 djece zatečene u prosjačenju iz 10 različitih porodica
- ▶ UG „Otaharin“ je identifikovalo i prijavilo tri maloljetnička braka tokom 2018. Uprkos prijavama brakovi su se ipak desili.
- ▶ Od 10 porodica zatečenih u prosjačenju, dvije se naročito izdvajaju, kako po broju djece (u jednoj porodici je sedmoro, a u drugoj osmoro djece)
- ▶ Dvije optužnice za zanemarivanje djece

Referalni mehanizmi:

- ▶ UG „Otaharin“ se oslanja na određene referalne mehanizme u radu sa djecom i maloljetnicima. Radi se o četiri referalna mehanizma, i to su:
- ▶ Stručni tim,
- ▶ MIT (Mobilni interventni tim),
- ▶ Protokol o postupanju i saradnji nadležnih subjekata na zaštiti i zbrinjavanju djece zatečene u prosjačenju,
- ▶ Radna grupa za zaštitu bezbjednosti djeteta.

- Posjete **Mobilnog interventnog** tima se organizuju jednom mjesečno tokom školske godine, a u prosjeku se mjesečno obiđe 10 različitih porodica. Uspjeh je evidentan kod oko 30% djece koja se redovno obilaze.
- **Protokol o postupanju i saradnji nadležnih subjekata na zaštiti i zbrinjavanju djece zatečene u prosjačenju**- Protokol su 2012. godine, na inicijativu UG „Otaharin“, potpisali UG „Otaharin“ i tri institucije: Opština Bijeljina, Centar za socijalni rad i Centar javne bezbjednosti.
- **Radna grupa za zaštitu bezbjednosti djeteta** - na inicijativu UG „Otaharin“, formirana je i Radna grupa, u novembru 2014. Pored RG Bijeljina, na inicijativu UG „Otaharin“, formirane su i Radne grupe za zaštitu bezbjednosti djeteta u Živinicama (2015) i Brčko distriktu (2016).

ZAKLJUČCI:

- ▶ Diskriminacija djece Roma i nedovoljna zaštita njihovih prava
- ▶ Ne identifikovanje prosijačenja i dječijeg rada kao trgovine ljudima
- ▶ Uticaj predstavnika institucija koje su uključene u Radne grupe nije dovoljan u tim institucijama
- ▶ Odgovor institucija na kršenje prava djeteta neadekvatan i ne postupa se u najboljem interesu djeteta
- ▶ Nedovoljni kapaciteti za smještaj djece koja bi hitno morala biti izdvojena iz sredine koja ih ugrožava

Hvala na pažnji!

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin"

Sjedište: Beogradska 38
Kancelarija: Dositeja Obradovića 4/1
Dnevni centar: Filipa Višnjića 217
Bijeljina 76300
Tel/Fax: 055 250 543

ROMSKA DJECA – DJEČIJI RAD I PROSIJAČENJE

Dragan Joković, izvršni direktor

Udruženje za promociju obrazovanja Roma „Otaharin“ iz Bijeljine osnovano je u februaru 2005.godine sa ciljem unapređenja svih aspekata obrazovnog procesa Roma u BiH.

Prvobitno naša ciljna grupa su bila djeca Romi, ali se vremenom u svrhu što potpunije i uspješnije integracije Roma u Bijeljini, ali i drugim dijelovima BiH, naš djelokrug rada i intervencija širio i sada možemo sa pravom reći da u svom radu obuhvatamo kompletne porodice

ALI I DALJE DJECA I NAJBOLJI INTERES ROMSKE DJECE JESU I OSTAJU JEDAN OD NAŠIH NAJVAŽNIJIH PRIORITETA U KOJE ULAŽEMO MNOGO TRUDA.

U cilju što bolje usluge prvenstveno djeci školskog uzrasta u oktobru 2014 smo osnovali i Dnevnom centru za djecu koja žive i/ili rade na ulici i koja su u riziku da to postanu. Od osnivanja centra do danas registrovano je 270 djece korisnika u dobi od 6 do 18 godina i 159 roditelja. Prosječno na mjesečnom nivou Dnevni centar posjeti 70 djece, a dnevno 25 dobije najmanje jednu uslugu.

Najčešći oblici kršenja dječijih ljudskih prava prijevremeno odustajanje od obrazovanja, rani brakovi, prinudni rad i prosijačenje i izloženost siromaštvu.

Iako je u globalnim razmjerama trgovina ljudima identifikuje kao jedna je od NAJTEŽIH OBLIKA KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA, kompleksni oblik organizovanog kriminala i pojava koja pogađa savremeno društvo i narušava domaće pravne okvire i međunarodne standarde na lokalnom nivo vrlo često određeni oblici trgovine ljudima ne budu identifikovani i žrtve ne dobiju adekvatnu zaštitu.

Procjenjuje se da se danas u svijetu nevjerovatnih 27 miliona ljudi drži, protiv njihove volje, u ropskom položaju – a to je više nego ikad do sada u istoriji ljudske vrste. Prema podacima Ujedinjenih nacija, 700.000 žena, djece i muškaraca svake godine postanu žrtve trgovine ljudima, a zarada ostvarena od trgovine ljudima procjenjuje se na 7 do 60 milijardi evra.

Otaharin
JIB: 4402198460007
Bank acc.: ProCredit Bank
KM - 194-110-09650021-18
Web: www.otaharin.org

Menadžment
Beogradska 38, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 250 543
Fax: +387 55 250 543
E-mail: ugotaharin@teol.net

Dnevni centar
Filipa Višnjića 217, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 424 342
E-mail: koordinatordc@teol.net

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin"

Sjedište: Beogradska 38
Kancelarija: Dositeja Obradovića 4/1
Dnevni centar: Filipa Višnjića 217
Bijeljina 76300
Tel/Fax: 055 250 543

Generalno, najčešći pojavni oblici trgovine ljudima su radna i seksualna eksploatacija, a u našoj zemlji to su dječiji rad, prosjačenje i maloljetnički brakovi. Svi ovi oblici su najkarakterističniji za romsku populaciju.

Pojam „dječiji rad“ etimološki podrazumijeva rad koji je emocionalno i socijalno opasan i štetan za dijete i reflektuje se na njegovo redovno obrazovanje. Na osnovu naših analiza o **redovnosti u školi i izostancima romske djece u Bijeljini u školskoj 2017/18 ukazuju da dječiji rad direktno utiče na njihove mogućnosti da se uspješno školuju.**

„**Prisilni rad**“ je definisan kao rad koji nije dobrovoljan i koji se vrši pod prijetnjom ili prinudom. Iz ove dvije definicije se može zaključiti da prisilni dječiji rad podrazumijeva narušavanje svih prava djeteta zagarantovanih UN Konvencijom. Narušavanjem ovih prava, dijete gubi pravo na djetinjstvo i na normalan život, gubi pravo na budućnost.

Kao glavni uzrok dječijeg rada i radne eksploatacije, navodi se siromaštvo, kako u svijetu, tako i kod nas.

Zanimljivo je pomenuti istraživanje o prosjačenju i dječijem radu na području Grada Bijeljina, koje je sproveo stručno osoblje UG „Otaharin“ u februaru 2017. U istraživanju je učestvovalo 10 romskih porodica koje se bave ili su se bavile prosjačenjem i rezultati su sljedeći:

- Porodice koje se bave prosjačenjem su mahom višečlane (troje i više djece);
- Prosjačenjem se bave majke sa djecom, najčešće sa bebama, dok starija djeca prose samostalno;
- Novac se uglavnom daje ocu;
- Većina žena (majki) koje se bave prosjačenjem, uključene su u to tokom čitavog života;
- Svi ispitanici su naveli da su glavni razlozi bavljenja prosjačenjem loši uslovi života, nezaposlenost i siromaštvo;
- Takođe, svi su naveli da bi prestali da prose samo pod uslovom da jedan ili više članova porodice dobije stalno zaposlenje.

Otaharin
JIB: 4402198460007
Bank acc.: ProCredit Bank
KM - 194-110-09650021-18
Web: www.otaharin.org

Menadžment
Beogradska 38, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 250 543
Fax: +387 55 250 543
E-mail: ugotaharin@teol.net

Dnevni centar
Filipa Višnjića 217, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 424 342
E-mail: koordinatordc@teol.net

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otharin"

Sjedište: Beogradska 38
Kancelarija: Dositeja Obradovića 4/1
Dnevni centar: Filipa Višnjića 217
Bijeljina 76300
Tel/Fax: 055 250 543

Najveći problem u slučajevima prisilnog dječijeg rada i prosjačenja je taj što se ovi oblici ne identifikuju kao oblici trgovine ljudima, tako da se u ovim slučajevima ne postupa na adekvatan način.

Kao jedan od glavnih ciljeva Udruženja građana za promociju obrazovanja Roma „Otharin“, kada je riječ o zaštiti bezbjednosti djece, jeste da se prisilni i nezakonit dječiji rad, prosjačenje i maloljetnički brakovi uvijek prepoznaju kao oblik trgovine ljudima i da se u tim slučajevima postupa na adekvatan način.

U Bijeljini je u prvoj polovini 2018. godine identifikovano 48 djece zatečene u prosjačenju. Ova djeca potiču iz 10 različitih porodica.

UG „Otharin“ je identifikovalo i prijavilo tri maloljetnička braka tokom 2018. Uprkos prijavama brakovi su se ipak desili.

Od 10 porodica zatečenih u prosjačenju, dvije se naročito izdvajaju, kako po broju djece (u jednoj porodici je sedmoru, a u drugoj osmoru djece).

U dva slučaja su podignute optužnice za zanemarivanje djece i ovaj proces još uvijek traje.

Na osnovu izvještaja može se zaključiti da je broj djece koja su potencijalne žrtve trgovine ljudima u blagom porastu i da su dosadašnji mehanizmi institucija neefikasni.

U cilju unapređenja zaštite UG „Otharin“ se oslanja na određene referalne mehanizme u radu sa djecom i maloljetnicima. Radi se o četiri referalna mehanizma, i to su:

- Stručni tim,
- MIT (Mobilni interventni tim),
- Protokol o postupanju i saradnji nadležnih subjekata na zaštiti i zbrinjavanju djece zatečene u prosjačenju,
- Radna grupa za zaštitu bezbjednosti djeteta.

Stručni tim

Članovi Stručnog tima su: izvršni direktor, pravnik i stručno osoblje DC-a. Sastanci Stručnog tima mogu biti hitni i redovni. Hitni se organizuju u slučaju hitnih situacija sa korisnicima u Dnevnom centru, a redovni nakon pet popunjenih prijava o ugroženoj bezbjednosti.

Otharin
JIB: 4402198460007
Bank acc.: ProCredit Bank
KM - 194-110-09650021-18
Web: www.otaharin.org

Menadžment
Beogradska 38, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 250 543
Fax: +387 55 250 543
E-mail: ugotaharin@teol.net

Dnevni centar
Filipa Višnjića 217, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 424 342
E-mail: koordinatordc@teol.net

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin"

Sjedište: Beogradska 38
Kancelarija: Dositeja Obradovića 4/1
Dnevni centar: Filipa Višnjića 217
Bijeljina 76300
Tel/Fax: 055 250 543

MIT (mobilni interventni tim)

Mobilni interventni tim (MIT) je formiran 2011. godine na inicijativu UG „Otaharin“ i čine ga predstavnici institucija - Centar za socijalni rad, Gradska uprava, osnovne škole, i predstavnici UG „Otaharin“. Osnovni cilj MIT posjeta je uključivanje što većeg broja romske djece u školski sistem, kao i obezbjeđivanje redovnosti pohađanja nastave. Pored ovog, bitan segment je i savjetodavni rad sa djecom koja ispoljavaju oblike delinkventnog ponašanja kako u školi, tako i kod kuće.

MIT posjete se organizuju jednom mjesečno tokom školske godine, a u prosjeku se mjesečno obiđe 10 različitih porodica.

Uspjeh je evidentan kod oko 30% djece koja se redovno obilaze.

Protokol o postupanju i saradnji nadležnih subjekata na zaštiti i zbrinjavanju djece zatečene u prosjačenju

Inicijativa Radne grupe, od kako je potpisan Protokol, je otvaranje Prihvatne stanice/Prihvatilišta u Bijeljini.

Pored potpisanog Protokola u Bijeljini, Protokol o suzbijanju prosjačenja (potpisan na nivou Kantona Tuzla 2014) je spušten na lokalni nivo i u Živinicama, revidiran i potpisan 4.4.2018, takođe na inicijativu RG Živinice i UG „Otaharin“

Radna grupa za zaštitu bezbjednosti djeteta

Na inicijativu UG „Otaharin“, formirana je i Radna grupa, u novembru 2014, i čine je predstavnici sljedećih institucija i organizacija: Gradska uprava Grada Bijeljina, Centar za socijalni rad Bijeljina, Dom zdravlja Bijeljina, Okružno tužilaštvo Bijeljina, Osnovni sud Bijeljina, Centar javne bezbjednosti Bijeljina, Granična policija Bijeljina, Aktiv direktora osnovnih škola Bijeljina, Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Banja Luka – kancelarija Bijeljina, Udruženje žena „Romkinja“ Bijeljina, UG „Otaharin“ Bijeljina. Koordinator Radne grupe je predstavnik Centra za socijalni rad.

Pored RG Bijeljina, na inicijativu UG „Otaharin“, formirane su i Radne grupe za zaštitu bezbjednosti djeteta u Živinicama (2015) i Brčko distriktu (2016).

Otaharin
JIB: 4402198460007
Bank acc.: ProCredit Bank
KM - 194-110-09650021-18
Web: www.otaharin.org

Menadžment
Beogradska 38, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 250 543
Fax: +387 55 250 543
E-mail: ugotaharin@teol.net

Dnevni centar
Filipa Višnjića 217, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 424 342
E-mail: koordinatordc@teol.net

Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin"

Sjedište: Beogradska 38
Kancelarija: Dositeja Obradovića 4/1
Dnevni centar: Filipa Višnjića 217
Bijeljina 76300
Tel/Fax: 055 250 543

U cilnu grupu spadaju sva djeca 0-18 godina koja su u srenjem ili visokom riziku kada se radi o njihovoj bezbjednosti. Kriterijumi za srednji i visoki rizik se definišu na osnovu detaljne i kombinovane ocjene tri glavna faktora stanja djeteta: rizika, ranjivosti i zaštitnih faktora. Nakon početne procjene situacije djeteta na osnovu Konvencije o pravima djeteta, a u skladu sa Univerzalnim indikatorima za dobrobiti djece, a koji su bezbjednost, zdravlje, postignuta njega i uključenost, članovi Radne grupe moraju procijeniti slučaj u skladu sa kriterijima za srednji/visoki rizik.

ZAKLJUČCI

- Diskriminacija djece Roma i nedovoljna zaštita njihovih prava
- Ne identifikovanje prosijačenja i dječijeg rada kao trgovine ljudima
- Uticaj predstavnika institucija koje su uključene u Radne grupe nije dovoljan u tim institucijama
- Odgovor institucija na kršenje prava djeteta neadekvatan i ne postupa se u najboljem interesu djeteta
- Nedovoljni kapaciteti za smještaj djece koja bi hitno morala biti izdvojena iz sredine koja ih ugrožava

Otaharin
JIB: 4402198460007
Bank acc.: ProCredit Bank
KM - 194-110-09650021-18
Web: www.otaharin.org

Menadžment
Beogradska 38, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 250 543
Fax: +387 55 250 543
E-mail: ugotaharin@teol.net

Dnevni centar
Filipa Višnjića 217, 76300 Bijeljina
Tel: +387 55 424 342
E-mail: koordinatordc@teol.net